

عنوان مقاله:

انسان شناسی اسلامی و مفهوم سازی گردشگری معنوی

محل انتشار:

سمینار علمی جایگاه گردشگری در اقتصاد مقاومتی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

مهدی ابراهیمی - عضو هیات علمی و استاد یار دانشگاه علامه طباطبائی،

خلاصه مقاله:

زندگی بشر در زمان معاصر، ویژگی های خاص خود را دارد. در دنیای جدید، انسان هرچه بیشتر در هجوم انواع اطلاعات قرار گرفته؛ دلهره و اضطراب دنیای مجازی او را از واقعیتها و آرامش حقیقی دور کرده است. انسان ها تاکنون برای دستیابی به معنویت و آرامش، طرق مختلفی را آزمون نموده و از روش های متعددی بهره گرفته اند. از میان این شیوه ها و روش های رسیدن به کمال معنوی و اطمینان قلب و روح؛ در زمینه کاربرد سفر، نیز تاکنون مباحثی مطرح شده است. عمده تعاریفی که در ادبیات موجود گردشگری ارائه می شود گردشگری معنوی را مترادف گردشگری مذهبی یا زیارتی در نظر می گیرند یا برای توسعه دامنه مفهوم این شاخه از گردشگری، با مبنا قرار دادن دیدگاه های سکولار در مورد معنویت، چارچوبی ارائه می دهند که برای پیروان ادیان الهی، قابل پذیرش نیست. این مسئله، برنامه ریزی در این شاخه رو به گسترش گردشگری را با چالش هایی مواجه می سازد. بر همین اساس، در این نوشته تلاش شده تا با بهره گیری از روش شناسی تحلیل مضمون آثار مربوط به برخی حکمای اسلامی پس از طی مراحل تحقیق با تشکیل سلسله مراتب مضامین و قالب مضامین، ابعاد مربوطه استخراج و سازماندهی شده، با مؤلفه های مطرح در تعاریف استاندارد گردشگری، تطبیق داده شده و سازه اصلی تحقیق؛ یعنی گردشگری معنوی، مفهوم سازی گردد. بدین ترتیب در مورد انسان؛ معنویت و طریقه دستیابی به معنویت، ابتدا سه ساحت وجودی انسان از دیدگاه اسلامی تبیین گردیده و سپس با تعریفی جامع و مناسب از سلسله مراتب مضامین معنویت (ذهنی، قلبی و رفتاری) به بیان گونه های حالات و خصوصیات انسان معنوی (ذهنی ادراکی، قلبی، رفتاری) مبادرت شود. پس از آن، با اشاره به طرق دستیابی به خصوصیات - انسان معنوی مبتنی بر دو بعد جوانحی و جوارحی مراقبه، گردشگری معنوی از طریق انطباق مفهوم انسان معنوی در آیین اندیشه های اسلامی با مفاهیم مطرح در ادبیات گردشگری مفهوم سازی شده است. در خاتمه نیز با تعمیم مبانی آراء حکمای مسلمان؛ به صورت مقدماتی، به تعریف عملیاتی گردشگری معنوی متشکل از مولفه های گردشگری معنوی و اسباب و الزامات تحقق اهداف گردشگری معنوی اقدام گردیده که در آن به مولفه هایی همچون هدف سفر معنوی، نگاه معنوی، تمرکز و تفکر گردشگر، همسفران معنوی، الزامات ذهنی و عینی قبل و پس از سفر، معنویت مقصد و جاذبه ها، معنویت زمان سفر، وسیله سفر، محل اقامت، خوراک و آشامیدنی و نهایتا تکرار سفر و یادآوری خاطرات پس از سفر معنوی و نیز آموزش و راهنمای سفر معنوی پرداخته شده است. بدین ترتیب، چارچوب های گردشگری معنوی یا به عبارت دیگر دستیابی به معنویت از طریق سفر، ترسیم شده تا بدین طریق، برنامه ریزی برای ابعاد مختلف این گونه گردشگری، تسهیل گردد.

کلمات کلیدی:

مفهوم سازی، گردشگری معنوی، انسان شناسی اسلامی، معنویت، انسان معنوی، طرق دستیابی به معنویت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/540315>

